



Ikt. sz.: FFB-42/31-2/2023./EV

EV-1/2023. sz. ülés
(EV-1/2022-2026. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Fenntartható Fejlődés Bizottsága**
Erdővédelmi Albizottságának
2023. november 13-án, hétfőn 16 óra 01 perckor
az Országház Hermann Ottó termében (földszint 10.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztató Magyarország erdeinek állapotáról</i>	5
<i>Tájékoztatók</i>	5
<i>Zambó Péter előadása</i>	5
<i>Szentpéteri Sándor előadása</i>	11
<i>Kérdések, válaszok</i>	15
<i>Az ülés berekesztése</i>	19

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató Magyarország erdeinek állapotáról

Tájékoztatót ad:

Zambó Péter, az Agrárminisztérium államtitkára

Szentpéteri Sándor, az Agrárminisztérium főosztályvezetője

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Varga Gábor (Fidesz), az albizottság elnöke

Harrach Péter (KDNP)
Szabó Rebeka (Párbeszéd)

A bizottság titkársága részéről

Hatvani Szabolcs bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászólók

Zambó Péter államtitkár (Agrárminisztérium)
Szentpéteri Sándor főosztályvezető (Agrárminisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 16 óra 01 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

VARGA GÁBOR (Fidesz), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! A Fenntartható Fejlődés Bizottsága Erdővédelmi Albizottságának 2023. november 13-ai ülését ezennel megnyitom. Tisztelettel köszöntöm az albizottság megjelent tagjait, vendégeinket, illetve az ülésre érkezett hallgatóságot! Megállapítom, hogy az albizottság határozatképes.

Mai ülésünk napirendi javaslatát előzetesen megküldtük. Kérem, aki egyetért a javaslattal, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Köszönöm. Megállapítom, hogy az albizottság a napirendet elfogadta.

Tájékoztató Magyarország erdeinek állapotáról

Egyetlen napirendi pontunk célja, hogy tájékozódjunk Magyarország erdeinek állapotáról. Köszönöm az Agrárminisztérium képviselőjében Zambó Péter államtitkár urat *(Zambó Péter: Jó napot kívánok!)* és Szentpéteri Sándor főosztályvezető urat *(Szentpéteri Sándor: Jó napot kívánok!)* Mielőtt megkérném az államtitkár urat, hogy tartsa meg a tájékoztatóját, előzetesen jelezte, hogy vetítéssel szeretné kíséreni a hozzászólását, így az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 38/A. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a szemléltetést az albizottságnak engedélyeznie kell. Kérem, aki egyetért azzal, hogy biztosítsuk a vetítés lehetőségét, kézfeltartással jelezze. *(Szavazás.)* Köszönöm. Megállapítom, hogy az albizottság hozzájárult a szemléltetéshez, egyúttal a házsabály 134. § (2) bekezdés a) pontja alapján elrendelem, hogy a vetítés anyagát csatoljuk mellékletként az ülés jegyzőkönyvéhez.

Megkérem akkor az államtitkár urat, hogy tartsa meg tájékoztatóját. Köszönöm szépen.

Tájékoztatók

Zambó Péter előadása

ZAMBÓ PÉTER államtitkár (Agrárminisztérium): *(Előadását vetített prezentációval kíséri.)* Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Albizottsági Tag! Két részre bontanánk a mai előadást: az első menetben a jelenlegi erdőterületek kialakulásáról, illetve a jelenlegi helyzet kialakulásáról én tájékoztatnám az albizottságot, utána pedig kifejezetten az állami erdőgazdaságok erdőgazdálkodásban betöltött szerepéről és feladataikról beszélnék; a második részben pedig Szentpéteri Sándor főosztályvezető úr folytatná a téma ismertetését.

Mindenféleképpen tudni kell a történet előzményeihez, hogy a trianoni szerződéssel Magyarország az erdőterületeinek közel a 84 százalékát veszítette el, és az ország erdősültsége akkor, 1920-ban 11 százalékra volt tehető. *(Szabó Rebeka megérkezik az ülésre.)* Kevesen ismerik azt a tényt, hogy a jelenlegi erdeink 40 százaléka területén 70 éve még nem volt erdő, tehát az elmúlt 70 évben telepítettek az erdészek közel egymillió hektár erdőt, előtte ezeken a területen csak szántó, gyep és futóhomok volt. Itt a térképen lehet látni a nagy-magyarországi erdősültség eloszlását, mellette pedig hogy a mai Magyarország erdőterületei hol foglalnak helyet. Érdemes a mellette levő táblázatot is megnézni, hogy 1885-ben, mondjuk, az állami területek, erdőterületek nagysága nem érte el a 20 százalékot, jelen pillanatban pedig ez 52 százalék a 2004-es grafikon adatai alapján. Az első

világháború után 11,7 százalék volt tehát az erdősültség, és ez jelen pillanatban 22,3 százalék - ez kifejezetten az erdőterületek nagyságát jelenti.

Ide kimásoltuk, hogy Fekete Zoltán erdőrendezési utasítása milyen utasítást szabott meg az akkori magyar erdészeknek: „Milyen vágyak voltak akkor, milyen jó volna, ha az országunk szűkreszabott határain belül ma nem csenevész sarjerdők, hanem szép, értékes szálerdők borítanák ezt a kevés erdőtalajt, amely számunkra még megmaradt. Ha nem 30, hanem 100 éves vágásfordulóban kezelnénk előhegységeink egykor hatalmas tölgyeseit!” - ez volt a Fekete Zoltán által 1920-ban megfogalmazott elvárás az erdészek felé.

Itt különböző korszakokra bontottuk az elmúlt száz évben az erdészek és a magyar erdősítések alakulását. Ugye, 1920 és '45 között Kaán Károly elindította az erdőtelepítéseket és az Alföld-fásítást. Ekkor Európa erdőben legszegényebb országa voltunk. A cél tulajdonképpen a futóhomok megfékezése, a további defláció és erózió megelőzése, valamint az egészségvédelem volt. 50 ezer hektár telepítés történt akkor a faínség miatt elsősorban akác, nyár és fenyő fafajok tekintetében. Mindig elmondjuk, hogy mi lenne, ha Kecskemét környékén az erdőtelepítések nem történtek volna meg: voltak olyan képek, hogy Kecskemét főterét befújta, befűtta a futóhomok.

Mi, erdészek úgy mondjuk, hogy az erdőtelepítések aranykora az 1946-tól 1989-ig terjedő időszak. Itt az volt a cél, hogy Magyarország elérje a XIX-XX. század fordulóján volt 24-25 százalékos erdősültséget. Mint látjuk, egy '54-es kormányhatározat célja volt a fatermés növelése, az ország faanyagellátásának javítása, és itt is elsősorban a gyorsan növekvő fafajok telepítése jött szóba: a nemes nyárok, az akác, a fenyők, ezeknek a termesztését karoltuk fel. A természet- és környezetvédelmi, valamint szociális vonatkozású erdei szolgáltatások bővítése, 600 ezer hektár új erdő telepítése történt, 1700 újonnan létesített csemetekertből jött az ültetési anyag, amit itt felhasználtunk.

1990 és '99 között, a rendszerváltás utáni átmeneti időszakban folyamatosan bővült a művelés nélkül hagyott mezőgazdasági földek területe, és elindult egy olyan erdősítési program, elvadult parlagterületek sokasága volt itt. Elindultak az önerdősülések; szőlők, gyümölcsösök, zártkertek, legelők és szántók erdősültek be tulajdonképpen. 2000 és 2035 között új nemzeti erdőtelepítési programot indítottunk.

Azt azért szeretném elmondani, hogy az elmúlt 30 évben és elsősorban a rendszerváltás utáni első években Magyarországon 200 ezer hektár új erdő telepítésére került sor, ezek az erdők körülbelül most, egy pár éven belül lesznek vágásérettek. Ezeket majdnem teljes egészében magántulajdonosok, magán-erdőgazdálkodók, magángazdálkodók telepítették természetesen nem kifejezetten őshonos fafajokból, hanem itt is dominált az akác, a nemes nyár és a fenyő telepítése.

A következő ilyen program, amelyről mindenféleképpen beszélni szeretnék, hogy 2019-ben az előtte már azért kicsit megfeneklett erdőtelepítési programot az Agrárminisztérium újból fellendítette, átdolgoztuk az egységárakat. Volt olyan év előtte, a 2019. év előtt, hogy 165 hektár új erdő telepítésére került sor. A '19-20. évben az új telepítési programoknak megfelelően átdolgoztuk, mondom, az egységárakat. Jelen pillanatban arról tudom a tisztelt bizottságot tájékoztatni, hogy 55 ezer hektár új erdő telepítésére van beadva erdőtelepítési tervdokumentáció, és ebből megvalósult napjainkig 27 ezer hektár erdőtelepítés. Bízunk benne, hogy a beadott tervdokumentációk is sorra fognak kerülni, és a KAP-programban továbbra is folytatódni fog az erdőtelepítési program, és szerény véleményünk szerint a 27 százalékos erdősültséget el tudjuk érni.

A következő grafikonon, ábrán lehet látni, hogy hogyan alakultak 1922 és '48 között a főbb fafajok területi arányai, illetve hogy a mag-, illetve a sarjerdősültség

hogyan alakult. Az látszik, hogy a mag, amit azért szeretünk, az 59 százalékról 58 százalékra változott 1958-ra, tehát mondjuk jelentősen nem változott, de itt az apró betűs részben lehet látni, hogy hogyan változott a fafajösszetétel 1922-től '58-ig.

A következő ábra már egy kicsit szemléletesebben mutatja, hogy itt a fő fafajainkat illetően 1948 és 2021 között ez hogy változott, ez 100 ezer hektárra vonatkozik, tehát látszik, hogy a tölgyek részaránya majdnem 400 ezer hektár, ami mondjuk mindenféleképpen érdekes, és megfigyelhető, hogy a nemes nyár tulajdonképpen 50-60 év alatt a hatszorosára nőtt, 34 ezerről 200 ezer hektárra, és ugyanígy az egyéb lombos és a fenyő fafajok területe is erősen, sőt azt a szót is mondhatnám, hogy durván nőtt - hála a jóistennek, mondom én. Az akác tekintetében is két és félszeresére, 250 ezer hektárral nőtt az akácerdők területe Magyarországon.

Ez egy szerintem nagyon-nagyon érdekes és nagyon tanulságos ábra. Amikor az erdészeknek azt mondják, hogy tájidegen fafajok foglalják el az ország területének nagy részét, akkor azért látszik, hogy az ország területén elsősorban hol vannak, hol helyezkednek el ezek az idegenhonos fafajok. A Duna-Tisza közén, Szabolcs-Szatmár-Beregben, illetve látszik, hogy azokon a helyeken, ahol Trianon előtt is erdő volt, ott azok a sötétzöld, halványabb zöld, kicsit ilyen drappos színek változatlanul megmaradtak; ezek az új idegenhonos fafajokkal beültetett területek pedig, ezek a Kaán Károly-féle erdőtelepítési programnak, illetve az általam az erdőtelepítés aranykorának nevezett korszaknak az erdőtelepítéseit foglalják magában, ahová hiába is gondoltuk volna azt, hogy ide, mondjuk, őshonos fafajokkal jöttünk volna, azért azt mindannyian tudjuk, hogy a Duna-Tisza közén a vízgazdálkodás megváltozásával és a vízháztartás megváltozásával azért 7 méterrel ment lejjebb a vízszint, és így már ezeken a területeken esélye sem volt, mondjuk, az előtte néhány száz évvel azelőtt ott lévő kocsányos tölgyek telepítésére. Ezért jött be ezeknek a fafajoknak a telepítése, amelyeket most mi idegenhonosnak nevezünk.

Itt azt szeretnék bemutatni, hogy az erdőgazdaságoknál, a vízügynél, a nemzeti parkoknál hol milyen fafajösszetételek fordulnak elő. Látszik, hogy a vízügynél, mondjuk, a fűz, a nemes nyár elsősorban; a legváltozatosabb fafajösszetétel azért a nemzeti parkoknál van, hiszen hát ez is volt a cél, hogy ott mindenféle fafaj meglegyen; az állami erdőgazdaságnál pedig a legnagyobb részarányt a tölgyek, a cser, a bükk foglalja el mind a mai napig is.

Most egy pár adatot szeretnék a bizottsággal ismertetni. Ugye, említettem, hogy ma, jelen pillanatban Magyarországon az 1 millió 100 ezer hektár állami erdőt 21 állami tulajdonú erdészeti részvénytársaság és egy alapítványi erdőgazdaság kezeli. Az elmúlt évek során a tulajdonos joggyakorlója volt az ÁPV Rt., az MNV Zrt., a Fejlesztési Bank, és jelen pillanatban az Agrárminisztérium. Költségvetési forrás nélkül működnek az állami erdőgazdaságok, az esetlegesen nonprofit zrt.-vé válás lehetőségének és az ezzel járó előnyöknek, hátrányoknak a feltárása, kidolgozása jelen pillanatban folyamatban van. Itt, a térképen lehet látni, hogy hol melyik erdőgazdaság kezeli a gondjaira bízott erdőket.

Amikor ez az ominózus hatósági tűzifarendelet - pontosabban én jobban szeretem a „maximált áras tűzifa” kifejezést használni - megjelent, többször is nyilatkoztam, és elmondtam, hogy az ország élőfakészlete 410 millió köbméter, hát ez 404 millió köbméter, amiből évente 13 millió köbméter növekedés regisztrálható, ebből pedig 7 millió köbméternél többet általában soha nem vettünk ki az elmúlt évek során, tehát egy banki hasonlattal élve a kamatoknak csak egy részét használtuk fel, nem nyúltunk hozzá nemhogy a tőkéhez, de még magukhoz a kamatokhoz sem.

A növedékhez viszonyított fakitermelés százalékánál egyértelműen látszik, hogy a legnagyobb volumen a nemes nyarak esetében következik be. Itt, ahogy le is

írjuk, a nemesnyár- és a fenyőkitermelés magas aránya a termőhelynek jobban megfelelő, illetve őshonos fafajokból erdők létrehozásához teremti meg a területet. Azt azért nagyon kevesen tudják, és jó lett volna, ha itt az előző bizottsági ülésen is szó került volna arról, hogy azért, mondjuk, védett és naturás területen közel 100 ezer hektár olyan erdő van, amely kultúrerdő, és ültetvénynek minősül. Amikor tehát arról beszélünk, hogy tarvágás, és védett területeken tarvágás, akkor ezt a 100 ezer hektárt másképp nem lehet letermelni, nem lehet felújítani, csak tarvágással, és ezek védett és naturás területek. Ezt azért a tisztánlátás kedvéért mindenféleképpen érdemes elmondani.

Az állami erdőgazdaságok stratégiai céljai - ezt tulajdonképpen a tulajdonos határozza meg, határozta meg az erdőgazdaságok számára -: fenntartható erdőgazdálkodást vár el tőlük; a klímavédelem és az erdő klímaváltásának a védelmére való felkészülést; természetesen a faalapanyag, az ország fával való ellátásának a biztosítása is feladata az állami erdőgazdaságoknak. Az ökoturisztikai szolgáltatásokra egyre nagyobb igény van, ahogy a miniszter úr is elmondta, az erdő hármaskörét tekintve egyre inkább háttérbe szorul a gazdasági, a védelmi, és a közjóléti, rekreációs funkció pedig sokkal nagyobb szerepet kap. A természeti értékek védelme, a közjó szolgálata és egy újabb fogalom, amit most igyekszünk bevezetni, a városi erdőgazdálkodás, ennek az élharcosa elsősorban ugyanúgy a Pilisi Parkerdő, ahogy az örökérvényű-gazdálkodásnak is ő volt, és a mai napig is ő, de erről majd egy kicsit bővebben a következő részben mindenképpen beszélünk.

Mi az a fenntartható erdőgazdálkodás, hogyan lehet a fenntartható erdőgazdálkodást biztosítani, és hogyan várjuk el ezt az állami erdőgazdaságtól? Ugye, az erdőterületeket illetően tízéves körzeti erdőtervekben van meghatározva, hogy melyik erdőterülettel, melyik erdőrésszel mikor milyen feladatot hajthat végre a tulajdonos, a vagyontulajdonos. Az erdőtervekben foglaltak végrehajtását hatóságok ellenőrzik, nemcsak az erdészeti hatóság, hanem természetesen a természetvédelmi hatóság is. Ilyenkor szoktam mondani, hogy Magyarországon az elmúlt 30 évben egy fát nem vágta ki természetvédelmi hatósági engedély nélkül, legyen az bármilyen - lehet, hogy kivágtak, de az bűncselekmény volt -, tehát sem a magánérdőben, sem az állami erdőgazdaság területén ilyen nem fordulhatott elő.

Az éves tevékenységeket előzetes és utólagos bejelentése mindenféleképpen elvárt, a keletkezett adatok nyilvántartása naprakész, hisz talán azt hiszem, pont a képviselő asszonynak készítettünk el egy többeszes olyan dokumentumot, amelyben a 150 év alatti erdőterületek fakitermeléseiről kellett... *(Szabó Rebeka jelzésére:)* De lehet, hogy tévedek, ezért akkor bocsánatot kérek öntől, de biztos, hogy valamelyik országgyűlési képviselő hölgynek készítettük ezt el. Az országos erdőállomány-adattárban minden adat mindig és mindenkor, ha nem is naprakészen, de évről-évre rendelkezésre áll, tehát bármikor bármilyen erdőrésszel le tudunk keresni. A mi feladatunk és célunk a folyamatos erdőborítás arányának növelése, erdőfelújítási kötelezettségek vannak, tehát fakitermelés után nem maradhat üres vágásterület - ahogy mondani szoktuk -, adott határidőn belül minden erdőt fel kell újítani. A nemzeti erdőstratégiában fogalmazódtak meg ezek a legfontosabb elvárások 2016 és 2030 között.

Itt pirossal írták a kollégák - ez ne tévesszen meg senkit! -, hogy az erdőterület-növelés az elmúlt öt évben 5350 hektár, ez az állami erdőgazdaságok által telepített erdőterületek nagysága. Itt azért zárójelben megjegyezném, hogy egyre nagyobb gond és probléma az állami erdőgazdaságoknál, hogy nincs olyan szabad terület, vagy nagyon-nagyon kevés olyan szabad terület van, ahova ők erdőt tudnának telepíteni. Ezek a szabad területek elsősorban a magán-erdőtulajdonosok kezében vannak.

A klímavédelem - azt hiszem, megkerülhetetlen, hogy ez egy ilyen beszámolóban mindenféleképpen szóba kerüljön. Az erdőknél a szén-dioxid megkötése, tárolása: közel, azt hiszem, 5 és 6 millió köbméter közé tesszük az erdők szénmegkötését. Megint zárójelben teszem hozzá azt, hogy nagyon régi vágyunk volt, és sikerült elérnünk az elmúlt időben, talán három évvel ezelőtt, hogy a szén-dioxid-kvótából, amiből Magyarország részesedik, 2 milliárd forintot kapnak az erdőgazdaságok, amiből új erdőket tudnak telepíteni, oktatás-kutatási, illetve környezeti nevelési célokra tudják ezt az összeget fordítani. Ezzel szigorúan el kell számolniuk a pénzt adó minisztérium felé.

Nagyon-nagyon fontos feladatunk - az elején említettem - az éves fakitermelés, az állami erdőgazdaságoknál 4,4; ez természetesen csak az állami, ehhez jön a magánosok, magán-erdőtulajdonosok által termelt 2,5-3 millió köbméter. Itt a tűzifatermelés és a különböző fűrésziparialapanyag-termelés a legjelentősebb tétel. Fűrészárut termelünk, parkettfríz termelünk, raklapelemeket gyártunk attól függően, hogy melyik erdőgazdaság az adott területén milyen fafajjal gazdálkodik, abból tudja ezeket a termékeket előállítani. Parkettagyártással is foglalkozik az egyik erdőgazdaságunk, de a legnagyobb a raklapelemgyártás a kecskeméti erdőgazdaságnál. Ez most éppen eléggé haldokló tevékenység, de amikor azért a gazdaság rendesen működik, és reméljük, hogy jövőre már fog, akkor itt komoly fellendülés várható.

A mellette lévő sorban lehet látni azért, hogy mondjuk ebből a 4 millió köbméterből 1 millió 500 ezer az iparifa, és 2 millió 300 ezer köbméter a tűzifa - ez azért... *(Zambó Péter Szentpéteri Sándorral egyeztet.)* Ja, igen, igen, igen, és a vékony tűzifa. Tehát azért ez mutatja, hogy azért az erdőink nem a legjobb minőségű faanyagot tudják biztosítani számunkra.

Az ökoturisztikánál én azzal az alsó vastag sorral kezdenék, hogy 2010 óta 42 milliárd forint fejlesztést hajtottak végre az állami erdőgazdasági részvénytársaságok, ellentétben a nemzeti parkokkal ezek nem pályázati pénzek, hanem ezek az erdőgazdaság saját forrásaiból saját beruházásként végrehajtott fejlesztések. Ezeknek az objektumoknak a fenntartása évi 4 milliárd forintba kerül. 30 erdei iskolát működtetnek az erdőgazdaságok, 13 erdei kisvasutat, ezek közül jó néhány fejlesztés volt az elmúlt időszakban, a legjelentősebb kisvasúti erdőgazdaság az Északerdő, a Mátra és az Ipoly Erdő.

Mi azt szoktuk mondani, hogy talán a Balaton után, de lehet, hogy már azt is meghaladja, a leglátogatottabb idegenforgalmi desztinációk a magyar erdők. Csak a Pilisi Parkerdőnél körülbelül 20 millió látogatói napot regisztrálnak és mérnek a kollégák. Valamelyik nap láttam egy felmérést, egy, a Pilisi Parkerdőben eltöltött turistanap értékét számolta egy nem erdészeti befolyás alatt álló kutatóintézet, és 5 ezer forinttal számolta annak a napnak az értékét, amit az a kiránduló az erdőgazdaság területén el tudott tölteni.

A Covid alatt, azt hiszem, mondanom sem kell, nagyon-nagyon komoly látogatószám-robbanás következett be. Mi akkor azt gondoltuk, hogy ez felfutott, és - egyszer volt Budán kutyavásár - ez vissza fog esni. Hát ha nem is maradt meg teljesen, de azért én merem azt mondani, hogy 80 százalékban aki akkor elkezdett erdőt járni, és elkezdett kirándulni, az változatlanul járja azokat a helyeket.

Nagyon komoly kerékpáros-, lovas- és zarándokút-fejlesztés is zajlott az erdőgazdaságoknál, illetve a szálláshelyfejlesztésekről mindenféleképp beszélni kell, itt nagyon-nagyon komoly turistaház-fejlesztések voltak. Elsősorban a kék jelzés mellett történtek ezek a fejlesztések.

Ezen kívül az erdőgazdaságok feladatai közé tartozik az erdei műemlékek és erdei emlékhelyek, illetve azok környékének a fenntartása, rendben tartása, és ezt is saját forrásból végzik az erdőgazdaságok.

Természetvédelem, erdőgazdaság. Én úgy szocializálódtam a Pilisi Parkerdőnél, hogy az a mondás, hogy szakszerűen végzett erdőgazdálkodás természetvédelmi érdekeket nem sérthet - és meggyőződésem, hogy ez így is van. Tehát hogyha valahol valamilyen erdőgazdasági munkát végzünk, és az a természetvédelemmel valamilyen összetűzésbe kerül, akkor ott valamit biztos hogy nem úgy tettünk, ahogy azt a szakma elvárná tőlünk.

Az elmúlt héten - és itt az első sorra hívnám fel a figyelmet, az erdőrezervátumokra - újból beindította az erdőrezervátum-programot az Agrárminisztérium. Az állami erdőgazdaságoknál 49 erdőrezervátum van közel 12 ezer hektár területtel, tehát lesz itt 150 éves erdő, mert ezeken a területeken semminemű erdészeti beavatkozás nem történhet. De ezen kívül a nemzeti parkoknál is és magánerdősöknél is vannak még erdőrezervátumok, ezeknek a száma 63 darab.

Itt tulajdonképpen leírjuk azt, hogy mi hogyan, mi módon képzeljük el a természetvédelemmel közösen a magyarországi erdők kezelését és azok természetvédelmi célú kezelését, természet közeli erdőgazdálkodással való hasznosítását.

Nagyon kevesen tudják szintén, hogy a közfeladatokban való részvétel, mondjuk, - és itt csak a 2010-es évek elejére nyúlok vissza - a közfoglalkoztatási programban 8800 ember volt, amikor a fényponton dolgoztak az állami erdőgazdaságoknál ezek az emberek, itt látszik, hogy 1367 fő/év, és egyre csökkenő ez a létszám, azt hiszem, hála a jóistennek, mert ez összefügg azzal, hogy egyre többen találják meg máshol, a tanult szakmaikban a boldogulásukat.

A szociális tűzifa biztosítása: 2017 önkormányzat részére biztosítottunk 210 ezer köbméter fát, ebben az évben is folyamatosan megy az önkormányzatok tűzifával való ellátása. Ez nem agrárminisztériumi projekt, ez a Belügyminisztérium projektje, mi, az állami erdőgazdaságok tulajdonképpen csak a fát adjuk hozzá. Akkor, amikor az önkormányzat megkapja a Belügyminisztériumtól, hogy mennyi fára jogosult, megkeresi a térségbeli erdőgazdaságot, megkötik a szerződést, amikor kéri, az erdőgazdaság akkor biztosítja, és az önkormányzat el tudja szállítani azt a fát, és a rászorulóknak ki tudja osztani.

A TeSzedd! szemétyűjtési kampányban aktív részvételt vállalnak az erdőgazdaságok - sajnos attól félünk, hogy az elkövetkezendőkben még aktívabb részvételre kell felkészülnünk. Itt látszik, hogy három év alatt körülbelül 20 ezer köbméter szemetet gyűjtöttek össze, szedtek össze a kollégák, és ez nem a sétaút mellett eldobott papír zsebkendő, hanem a - majdnem azt mondom - üzemszerűen működtetett hulladéklerakók felszámolása volt.

Szorosan együttműködünk oktatási, kutatási intézményekkel, a Soproni Egyetemmel, az Erdészeti Tudományos Intézettel. A duális képzés tekintetében az Erdészeti Tudásközponttal dolgoznak együtt az állami erdőgazdaságok, szakmai gyakorlatokra viszik a szakmunkás- és a szakközépiskolában tanuló kollégáinkat, leendő kollégáinkat.

A városi erdő, amiről említettem, hogy most próbálkozunk egyáltalán ennek a feltételeinek a kialakításával, hogy hogyan s mi módon lehetne. Itt úgy gondoljuk, hogy a nagyobb városokban - és itt most, őszintén, elsősorban, első körben Budapestre, illetve a megyei jogú városokra gondoltunk - a települések körüli erdők besorolásának megváltoztatására, a fakitermelések átgondolására, a sétautakkal, turistautakkal való jobb feltárássra gondoltunk, és ebben próbálunk tenni. Tehát itt konkrétan, hogyha egy mód van rá, akkor itt ténylegesen érdemes lenne

megteremteni az örökerdő-gazdálkodás feltételeit, minden település körül ezt a 3-4-500 hektárt, természetesen ahol megvan az örökerdő létesítéséhez a feltétel. Most egyelőre ott tartunk, hogy próbáljuk az erdőtervezési kollégákkal kigyűjteni, hogy milyen területekről, milyen nagyságrendről lehetne szó, hogyan és mi módon tudnák ezt az erdőgazdaságok működtetni, végül, de nem utolsósorban milyen pénzből, esetleg valamilyen uniós forrás igénybevételével lehetne ezeket működtetni. Biztos vagyok benne, hogy el fogjuk indítani ezt a városi erdő programot is, ugyanúgy, ahogy elindítottuk az erdőtelepítéseket, ahogy elindítottuk a településfásítási programot, ahogy folyamatosan végezzük az újszülöttek erdeje és az erdészeti mintafásítások programját is.

Összegzés: az ország erdőterületének 52 százalékán dolgoznak az állami erdőgazdaságok, és az előbb felsorolt feladatokat hajtják végre. Nyereségesen működik a 21 állami erdőgazdaság, 5 és 7 milliárd forint közötti nyereséget sikerült az elmúlt években abszolválni. Nyilván a piacon dolgoznak, tehát nagyon komoly feladat, például ha Horvátországban - mint ahogy a tavalyi évben vagy ez év tavaszán - kidől 2,8 millió köbméter fa, vagy Ausztriában másfél millió köbméter, akkor ez nagyban befolyásolja a magyarországi fapiac helyzetét is a tűzifától kezdve a forgácslapgyártókhoz beszállított faanyagig át a tölgyrönk feldolgozásáig. Köszönöm szépen.

És akkor átadnám a szót Sándornak, hogy a főosztályvezető úr elmondja a másik részét - neki sokkal szebb grafikonjai vannak.

Szentpéteri Sándor előadása

SZENTPÉTERI SÁNDOR főosztályvezető (Agrárminisztérium): *(Előadását vetített prezentációval kíséri.)* Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Albizottság! Az államtitkár úr bevezetője után nézzük meg, hogy melyek azok az erdészeti politikai célok, amelyek az ilyen változó klimatikus környezetben befolyásolják a döntésünket, befolyásolják a magyar erdőgazdálkodást! Egy biztos: nekünk az a feladatunk, hogy ebben a változó környezetben aktív beavatkozás mentén ezt a 2 millió hektárnyi erdőt szakszerűen kezeljük, és mindenképpen megőrizzük az utókor számára úgy, hogy az erdőkezelés mellett azokat a hasznokat, azokat a javakat, amelyeket az erdő megtermel, azokat pont a fenntarthatóság figyelembevételével a társadalom teljes szegmense részére biztosítani tudjuk.

Mit takar a fenntartható erdőgazdálkodás? Egyrészt ugyanazt, mint Európában szinte mindenhol, sőt azt kell mondani, hogy Európában minden országban: az erdőterület nem csökkenhet. Minden esetben tehát, akár a nyilvánosság előtt, különböző fórumokon elmondjuk, hogy erdőterv szerint gazdálkodunk több mint száz éve, és ha az erdőket használjuk - márpedig fára szükség van -, akkor a levágott erdő helyén mindig erdőt kell létrehozni, nincs erdőterület-csökkenés Magyarországon. Ami, én azt gondolom, az elmúlt időszak vívmánya, és ebben a kormány és a parlament is egyöntetűen mellénk állt, hogy azt mondtuk a korábbi szabályozással ellentétben, hogy ha egy hektárt meghalad Magyarországon az erdőterületnek az igénybevétele, márpedig sajnos óhatatlanul vannak olyan erdők, olyan erdőtelepítések, amelyeket ebben a XXI. századi környezetben főleg az infrastrukturális beruházások vagy akár ipartelepek létrehozása érint, akkor egy hektár erdő kivágása fölött csak erdőtelepítéssel, tehát csereerdősítéssel lehet azt az erdőt igénybe venni. A korábbi szabályozás lehetővé tette a pénzbeli megváltást, és bizony előfordult olyan, hogy a beruházó azt választotta, hiszen az sokkal kedvezőbb volt; viszont nem engedhetjük meg magunknak, hogyha azt a célt tűztük ki, hogy 2030-ra 27 százalékra növeljük az erdővel és a fával borított területnek az arányát,

hogy a mérleg esetleg negatív trendet érjen el - tehát nem az engedély nélküli fakitermelésekről beszélünk, hanem az ilyen igénybevételekről.

Ami nagyon fontos, és a 2009. évi erdőtörvénynek egy kőbe vésett szabályozása, hogy a magyarországi erdőknek a természetességi állapota nem romolhat. Nekünk tehát úgy kell erdőgazdálkodni, úgy kell erdőgazdálkodniuk az erdőtulajdonosoknak, legyenek azok államiak, közösségiek vagy magánok, hogy megtartsák vagy javítsák az erdőkezelés során, és mindezt úgy, hogy közben felgyorsult azoknak az inváziós, főleg rovarfajoknak a beletelepülése nemcsak Magyarországra, hanem egész Európába, amelyek az őshonos erdeinket érintik. Nagyon fontos tehát, hogy ezek az erdők betöltsék azokat a társadalmi elvárásokat, amelyeket nemcsak mi, hanem maga a társadalom is megfogalmaz úgy, hogy közben az elérhető famennyiséget a gazdálkodásunk semmiképpen ne csökkentse. Nekünk tehát mindig úgy kell sáfárkodnunk a tőkével, hogy abból a legnagyobb kamatokat hozzuk ki, tehát a meglévő erdők egyre nagyobb növedéket kell hogy termeljenek, vagy pedig fenn kell tartanunk, úgy, hogy közben folyamatosan csökken a csapadékmennyiség, a csapadék intenzitása rapszodikus, sokszor olyan időszakban esik, amikor nem tudja használni az erdő, és hát a talajok sem tudnak megfelelő mennyiséget tárolni, hogyha az nagy mennyiségben, hirtelen zúdul le. És ami nagyon fontos még, hogy az erdőkezelést minden esetben körzeti erdőtervezés, állami feladatként végzett körzeti erdőtervezés alapozza meg, tehát az erdőben a jogszabályoknak és a szakmai szabályoknak megfelelően kell gazdálkodni.

A biodiverzitás fenntartása kiemelt célunk, hiszen azok a meglévő természetes erdeink, amelyek ilyen környezetben, ilyen hatások mellett vannak, ha nem kezeljük őket, akkor elvesztik ezeket a természetes védekező mechanizmusait, és bizony tömegszaporodásra képes, mondjuk, rovarfajok vagy gombák mellett károsodhatnak. Nekünk tehát minden esetben meg kell találnunk a termőhelynek megfelelő fafajokból álló vegyes korú és nagyon változatos szerkezetű erdők képét, azokat minden módon fenn kell tartani, és ehhez mindenképpen nagyon fontos a folyamatos erdőborításnak a biztosítása. Azokon a területeken tehát, ahol olyan fafajaink vannak, amelyek magról meg tudnak újulni - ilyenek a középhegységi, dombvidéki és középhegységi tölgyeseink, csereseink és még a bükköseink is, bár a bükkösöknél pont azért újul meg a bükk, mert érzi, hogy bajban van, minél több utódot szeretne maga után hagyni, mert ő nem tudja, hogy mitől van ez a változás az ő életében, tehát nem tudja, hogy klímaváltozás van, ezért hosszabb távon itt már neki nincs keresnivalója, hanem csak egyszerűen érzi, hogy valami megváltozott, nagyon gyakran terem nagyon sok magot, könnyen újul. Úgyhogy nekünk az a feladatunk, hogy belopjunk az erdőbe, a bükkös erdőkbe olyan fafajokat, amelyek majd később a bükk szerepét át tudják venni.

Kinn, a folyosói beszélgetésben már azért elmondtuk, hogy a klímaváltozás hatásainak csökkentésében óriási szerepük van az erdőknek, hiszen egyrészt a szénmegkötő képességük jelentős az agrárium más ágazataihoz képest, és csapadék-, vízvisszatartási, klímakiegyenlítő szerepük is van, gondoljunk csak arra, hogyha egy forró nyári nap után bemegyünk egy erdőbe, mennyivel hűvösebbnek érezzük, hiszen akár 5-6 fokkal hidegebb vagy hűvösebb van egy erdőben.

Ezeknek a klímavédelmi céloknak a biztosításában az állam által fenntartott erdők természetesen kiemelt szerepet kapnak, hiszen ott van meg minden jogosítványunk, hogy mint tulajdonos ezeket a szerepeket erősítsük, amennyiben kell, ezeken változtassunk. És nagyon fontos az, hogy a változó klimatikus viszonyok közepette változnak a termőhelyeink is, ugye, egyrészt a mezőgazdaság is egy átalakuláson fog majd átmenni, az erdőkben pedig az a gyors klímaváltozás, ami korábban 50-100 év alatt egy-egy fafaj esetében bekövetkezett, az most felgyorsult, és

néhány év vagy tíz év alatt következnek be - és ezt a gyors lépésváltást az erdők nem tudják követni. Nekünk, erdőkezelő erdészeknek az a feladatunk, hogy megkeressük azokat a génrezervátumokat, azokat a géncentrumokat tőlünk délre, ahol ugyanolyan őshonos fajok találhatók, mint Magyarországon, viszont azok már alkalmazkodtak ahhoz a klímaváltozáshoz, amely ott végbement, és onnan tudunk szaporítóanyagot hozni, és ezekkel a szaporítóanyagokkal tudjuk még ellenállóbbá tenni a magyar erdőket.

Nagyon tanulságot az a három kis ábra, amelyet alul lehet látni a dián. Ez különböző időpontokra mutatja, hogy milyen klímák várhatók, voltak, vannak és várhatók Magyarországon, és ez nem a legrosszabb klímaszcenárió, ez egy mérsékelt klímaszcenárió. Azt lehet látni, hogy hazánk területén nagyrészt erdőssztyepp klíma fog kialakulni 2041 és 2070 között, tehát azok a zárt erdők, amelyek jelenleg is borítják a domb- és hegyvidékeinket, azok egy kicsit fel fognak nyílni, nem lesznek ennyire zártak, sokkal több lesz bennük a fény, és sokkal kevesebb lesz bennük a fafaj. Úgyhogy nekünk erre kell készülnünk, és akkor, amikor, mondjuk, országos erdőtelepítési programokat hirdetünk meg, akkor olyan fajokot kell majd ajánlanunk a gazdáknak és a döntéshozóknak is, amelyek erre a változásra felkészültek.

Ennek érdekében az Erdészeti Tudományos Intézettel közösen létrehoztunk egy úgynevezett döntéstámogató rendszert, amely elérhető az ERTI honlapján; nagyon szemléletes, ajánlom minden természetünkért aggódó figyelmébe, főleg akik erdővel foglalkoznak, hiszen azt mondja meg, hogy az adott területen ezzel a mérsékelt klímaváltozással 2050-re milyen klíma várható, és milyen fajok azok, amelyek egyáltalán szóba jöhetnek akkor a jelenlegi tudásunk alapján. És azt látjuk, hogy bizony akárhol keresünk egy magas területet vagy egy mountain, tehát ilyen hegyi klímát, bükköt nem fogunk találni, tehát mindenhol tölgy és esetleg cser lesz, a cser és a tölgy az, ami szóba jöhet. És bizony azt kell mondani, hogy épp az elmúlt héten volt a Forest Europe-nek egy szakértői egyeztetése online, ahol európai erdész szakemberektől elhangzott az, hogy keresnünk kell azokat a fajokot, amelyek Európában nincsenek meg, de mindenképpen alkalmasak arra, hogy az elfogyó fajok helyett valamiféle utat mutassanak a jövőben. Elég csak arra az óriási mértékű lucfenyőpusztulásra gondolni, ami egész Nyugat-Európában végbement - ugye, kezdődött Németországban, eltűntek a Ruhr-vidék fenyvesei, helyettük most lombos állományok vannak, de elég megnézni a lengyel síkvidéki fenyveseket is, tehát akkor, amikor a szúcsapdákban kiszedett szúbogarak mint egy cukorrépahalmaz, olyan nagyságúak, akkor el lehet gondolni, hogy milyen változás megy végbe, és a fajokra milyen veszély leselkedik.

A fajeloszlás, a jelenlegi állapot. Azt lehet látni, hogy védett és nem védett természeti területeken milyen arányban fordulnak elő. Az mindenképpen megerősíti az államtitkár urat például az, hogy az akác esetében a nem védett területeken fordul elő nagyon sok akác, de azért, mert beszivárgott, hiszen akkor, amikor a védett területek kijelölése megtörtént, akkor a meglévő természeti állapotok figyelembe vétele nem minden esetben történt meg.

Területi adatok, az állami, a közösségi és a magán a vegyessel együtt. Lehet látni, hogy az összes erdőterületünk azokkal a területekkel, amelyek az erdők közé ékelődnek - nyiladékok, tisztások, kisebb területek -, több mint 2 millió hektár, jelenleg 22,4 százalék, tehát annál több. Ez az agrárstatisztikai erdőmérleg, ami az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott terület. Ha a FAO-módszer szerint végzett nemzetközi erdőleltárakat nézzük, akkor ez 25,4 százalék, tehát valamivel kedvezőbb a kép, hiszen nagyon sok olyan fával, erdei fajokkal borított

terület van, amelyen nem egy ilyen nagyon szigorú törvény és erdészeti hatósági felügyelet melletti erdőgazdálkodást folytatunk.

Ahogy az államtitkár úr mondta, nagyon szép színes ábráim vannak a különböző nagyobb gazdálkodóknál a természetességi állapotra és az üzemméretre, ahol azért lehet látni azt, hogy minél inkább a magán-erdőtulajdon felé haladunk az állami tulajdonban, tehát állami társaságok, vízügy, nemzeti park, erdőbirtokosság, egyéb, magánszemély, egyre több az a kultúrerdő és faültetvény, amely leginkább a magán-erdőgazdálkodást jellemzi, hiszen nagy részük a kárpótlást követően alakult ki, korábban, azt megelőzően minimális volt a magántulajdonban lévő erdők aránya.

Fakitermelés. A múlt héten is voltam szociálistüzelőanyag-program és télitüzelőanyag-program kapcsán a közszolgálati rádióban. Megnyugtattam mindenkit, hogy nem a tarvágások fogják ellehetetleníteni a magyar erdőket, hiszen még mindig, egy olyan intenzív év után, mint amilyen a 2022. év volt, még mindig maradt 5 millió köbméternyi növedék faanyag a magyar erdőkben, és ha azt nézzük, hogy folyamatosan nő a magyar erdőknek az élőfakészlete, akkor azt lehet látni, hogy annak ellenére, hogy részben azért dőlnek ki, hiszen a fák nem örökéletűek, ez folyamatosan emelkedik, meghaladja a 400 millió köbmétert. Egy, ami fontos: hogy a vidéki lakosság esetében sokszor csak a fával való fűtés az, ami szóba jöhet, tehát a fűtésnek más alternatívája nincs, és nekünk mindenképpen gondoskodnunk kell arról, hogy ők hozzájuthassanak ehhez. A másik, amiről mi, azt gondolom, mindig gondoskodunk, az, hogy időben lépünk, tehát próbáljuk tájékoztatással és például előregondolkodással - és ilyen volt az ideai szociálistüzelőanyag-program is - előrehozni a programot, hogy ne ősszel kapják meg a rászorulókat a fát, vagy a lakosság ne ősszel vegye meg, hanem vegye meg tavasszal, hogy legalább egy jó fél évet, főleg hogyha ilyen meleg nyaraink vannak, hasítva száradjon a fa.

A jobb oldali ábrán lehet látni, hogy a folyónövedék - nálam lila színű, nem tudom, önöknél hogy látszódik, de a grafikonok legtetetjén van - még mindig sokkal magasabb, mint a fakitermelési adat, annak ellenére, hogy a tavalyi évben egy néhány százezer köbméterrel többet vágunk.

Különböző használati módoknak az összevetése. Lehet látni, hogy ebben azért jelentős eltérés nincs, tehát nincs az, hogy a tarvágások hirtelen megugrottak volna, azt lehet látni, hogy azoknak egy sztenderd mértéke van, hisz azokat a fákat vágjuk csak, amelyek természetes úton megújulni nem tudnak. És amire, én azt gondolom, méltán nézünk vissza jó szívvel, az a 2019 óta végbement erdőtelepítési programunk, hiszen - ahogy az államtitkár úr is elmondta - a 2015-ös mélypontot követően jelentősen megnőtt a gazdák erdőtelepítési kedve, amihez, én azt gondolom, az átgondolt egységáruk és az a figyelemfelhívás, amit végeztünk, nagymértékben hozzájárult, akár egy településfásítási programunk is, ahol el tudtuk ezt mondani.

Az állami erdőterületeknek a megoszlása a különböző szektorok szerint. Lehet látni, hogy a legnagyobb részaránnyal, 52 százalékkal az állami tulajdonban lévő társaságok rendelkeznek, a nemzeti park igazgatóságok, vízügyi szervek kicsit elenyészőek, és nagyon sok egyéb olyan állami terület van, amely alapítványok, egyesületek, különböző szövetkezetek tulajdonában van.

Sokszor ér bennünket vád, hogy megszüntettük a megbízásos jogviszonyt, amely a magán-erdőbirtokosok esetében, ami eléggé..., tehát a '90-es évek jogi környezetében, én azt gondolom, megállta a helyét, azonban közben változott a polgári törvénykönyv, új közösségi formákat erősítő törvényeket hoztunk, és részben megváltoztattuk a bizonytalan alapú megbízási szerződéses jogviszonyokat. Lehet látni, hogy azért a közös tulajdonnak a használata erősödött, és természetesen maga az a bizonytalan helyzetű megbízási jogviszony pedig jelentősen kevesebb lett.

Most látható a magán-erdőgazdálkodók területének alakulása 2009-től 2023-ig.

Röviden ennyi lett volna a magyar erdők állapotának és jelenlegi helyzetének bemutatása. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen az államtitkár úrnak és a főosztályvezető úrnak. Kérdezem az albizottság tagjait, hogy kívánnak-e hozzászólni, kérdéseket, esetleg észrevételeket tenni. *(Jelzésre:)* Megadom a szót Szabó Rebeka képviselő asszonynak.

Kérdések, válaszok

SZABÓ REBEKA (Párbeszéd): Köszönöm szépen a nagyon kimerítő és érdekes előadást és az adatokat. Rengeteg minden hangzott el, amit nyilván még majd meg kell émszteni. Nekem csak néhány kérdésem vagy akár megjegyzésem lenne.

Az egyik az - amúgy a szemlélet meg az egész megközelítés is nagyon tetszett, és tényleg hálásan köszönöm a munkájukat -, hogy felfigyeltem egy érdekességre, hogy most, ebben az előadásban az volt, hogy jelenleg az erdősültség aránya Magyarországon 22,3 százalék. Megnéztem a KSH-adatokat, tavaly is, azt hiszem, 22,1 százalék volt, tehát nyilván fokozatosan, picikét nő. Ugyanakkor mintha ma a miniszter úr a meghallgatásán azt mondta volna, hogy jelenleg 24 százalék, és hogy ezt akarjuk 25-re emelni.

ZAMBÓ PÉTER államtitkár (Agrárminisztérium): A főosztályvezető úr is elmondta, hogy az erdőtörvény szerinti erdőterület fogalma szerint 22,4 százalék az erdőterület, de a miniszter úr fával borított *(Szabó Rebeka: Aha!)*, az ország fával borított területéről beszélt. A főosztályvezető úr is említette, hogy a FAO számításai szerint - az egy más metodika szerint közelíti meg az ország erdőterületeit, nem is erdőterületeket, hanem fával borított területeket - 25,4 százalék. *(Szabó Rebeka: Világos!)* Tehát az erdő jogilag 22,4, a fával borított 25,4.

SZABÓ REBEKA (Párbeszéd): Akkor igaziból az az érdekes... Jó, értem, köszönöm szépen. Akkor...

SZENTPÉTERI SÁNDOR főosztályvezető (Agrárminisztérium): Ehhez még egy kiegészítés: éppen most van a bizottság előtt a monitoringrendelet, amely az Unió területén próbálja egységesíteni azoknak az adatoknak a szolgáltatási körét, amelyek az erdőt érintik. Magyarországon már több mint tíz éve a FAO-nómenklátúra szerinti erdőkategóriákat vizsgáljuk az erdőleltár adataiban, ebből van ez az eltérés, ami több mint 300 ezer hektár azért.

SZABÓ REBEKA (Párbeszéd): Köszönöm. Aztán érdekes volt, hogy, ugye, megnézhattuk, hogy hogyan nőtt a különböző fafajok aránya a 30-as, 40-es évektől kezdve, ha jól emlékszem, és, ugye, ott volt egy ilyen megjegyzés, hogy hol van több idegenhonos fafaj, kaptunk egy térképet; persze nem meglepő, hogy a középhegységi erdőterületen több az őshonos, és, ugye, az Alföldön meg az egyéb ilyen helyeken, ahova, ugye, a XX. században történtek a nagyobb arányú..., vagy talán még a XIX.-ben kezdődtek, de, ugye, főleg a XX.-ban voltak a nagyobb arányú erdőtelepítések, hogy ott idegenhonos, és akkor elhangzott az, hogy persze, mert, ugye, jóval kisebb a talajvízszint, kevesebb a csapadék, tehát nyilván oda nem lehet bükkösöket telepíteni. De azért én szeretném megjegyezni, hogy az, hogy például ennyire sok nyaras van az Alföldön, az jelentős részben hozzájárul az Alföld talajvízszint-csökkenéséhez. Tehát, ugye, a nyárfaültetvények nagyon nagy mértékben kiszárítják a talajt, és talán ezen is

érdemes lenne elgondolkodni, hogy esetleg... Lehet, hogy elmondanám előtte, ez a pár gondolat van, amit szeretnék mondani, mert így talán könnyebben követhető. Tehát hogy nem vagyok benne biztos, hogy..., hát hogy ezt egy ilyen pozitívként lehet tálalni, vagy én azt gondolom, hogy az Alföldön nagyon sok helyen nem kéne már egyáltalán nyarasokat ültetni, most nyilván függetlenül attól, hogy a nyarat fel kell használni valamire, tehát nyilván hogyha iparilag indokolt, akkor szükség van valamennyi nyarasra, ezt én is értem, csak hogy azért a klímaválság idején szerintem ez egy nagyon komoly kockázati tényező az Alföldön.

Aztán amit még szerettem volna mondani, hogy azért az, hogy... Az már, ugye, elhangzott a délutáni meghallgatáson is, hogy hát tarvágás, az, mondjuk, Natura 2000-es területeken ott történik, ahol, mondjuk, idegenhonos fajok vannak. Persze lehet, hogy ez is történik, de sajnos nem csak ez, és majd szívesen keresek erre adatokat, meg teszek fel írásbeli kérdést - most fejből nyilván nem tudok adatokat mondani -, de látjuk, hogy nem csak ez történik. Mondjuk, pont ez nem egy középhegységi példa, és az nem is volt védett, tehát ilyen szempontból most pont nem magamat támasztom alá, de azért szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy a pusztavacsi tölgyesben nem nyarakat, hanem tölgyet sikerült tarra vágni 2017-ben, azt hiszem, 6 hektáron, az egy nagy terület, és ez egy száz év feletti tölgyes volt. És a pusztavacsi tölgyessel az a bajom, hogy legjobb tudásom szerint ez pont nem Natura 2000-es terület, és szerintem pedig a maradék alföldi tölgyeseinknek, amelyek még viszonylag jó állapotúak, és amelyekben ilyen öreg fák vannak, tehát száz éven felüli tölgyek, szerintem azoknak mind védetteknek kéne lenniük. Ezek annyira kis területet borítanak, és annyira unikálisak, hogy őszintén szólva nem értem, hogy a teljes tarvágás és az a fajta talaj-előkészítés, amikor kituskózzák, és gyakorlatilag felszántják az egészet, tehát tönkreteszik a talajt, hogyan történhet meg még manapság egy ilyen értékes tölgyes tekintetében. Tehát én annak örülnék, hogyha a minisztérium esetleg odafigyelne arra, hogy akkor ezek legyenek védettek, és ezeket ne lehessen már tarra vágni.

Itt van például egy másik példa, ami két évvel ezelőtt volt, és, ugye, pont beszéltek a településeken történő fásításról is, itt volt a Szilas-erdő a XV. kerületben. Ugye, ez részben ilyen nyárfákkal elegyes erdő, viszonylag idős fák is voltak benne, és, ugye, a XV. kerületben ezt kvázi ilyen parkerdőként használták, de magántulajdonban volt ez az erdő, és helyi védettség alatt állt, és mégis egy elég nagy területet tarra vágta két évvel ezelőtt. Most lehet, hogy az pont nem tarvágás volt, hanem egy nagyobb terület véghasználata, ezt nem tudom pontosan, de nyilván amikor egy város szélén egy ilyen erdőből egy nagyon nagy területet teljesen kivágnak, akkor az az emberek szempontjából egy kvázi tarvágás. És én azt gondolom, hogy számos olyan példa van, hogy sajnos nem csak ott van ilyen jellegű nagy területű vágás vagy véghasználat, ahol az a cél, hogy, mondjuk - nem tudom -, a középhegységi erdőben kevesebb legyen az akác, mert, ugye, még ott is van akác, nem csak az Alföldön, tehát most már ott is van.

Szóval én ezekre szeretnék rákérdezni, és fogok majd még keresni néhány adatot, és szívesen beadom írásban. Nekem tehát az általánosságban a problémám, hogy bár - ugye, elhangzott - a Pilisi Parkerdő területén tényleg nagyon progresszív, nagyon előremutató az erdőnek a használata, de azért szerintem sem a Bükkben, sem a Zemplénben, a nagyobb kiterjedésű erdőinkben ez nem teljesen mondható el. Vagy például Gemencen is történik olyan helyen tarvágás, ami a Duna-Dráva Nemzeti Parknak a törzsterülete. Köszönöm.

ELNÖK: Megadom a szót a válaszra, és köszönöm a türelmüket.

ZAMBÓ PÉTER államtitkár (Agrárminisztérium): Köszönöm szépen. Akkor csak a tarvágásokról általánosságban egy mondatot. Akác, nemes nyár, éger, fenyő, szürke nyár - ezeknek a fajoknak nincsen más alternatívája a felújítást tekintve, mint a tarvágás.

SZABÓ REBEKA (Párbeszéd): De nem is ezekről beszéltem.

ZAMBÓ PÉTER államtitkár (Agrárminisztérium): Nem erről tetszett beszélni? Általánosságban a tarvágásról tetszett beszélni...

SZABÓ REBEKA (Párbeszéd): A pusztavacsi tölgyesről beszéltem.

ZAMBÓ PÉTER államtitkár (Agrárminisztérium): Az a következő kérdésre adandó válasz. (*Szabó Rebeka közbeszól.*) Tehát van, amikor ezeket a fajokot nem lehet másképp felújítani, tarra kell vágni, sőt - és akkor a pusztavacsi tölgyes, amit illetően az én kollégám mint helyi érdekeltségű biztos ki fog majd engem egészíteni - egy erdő eljut egy olyan egészségi állapotba, amikor azt nem lehet természetesen felújítani, és akkor azzal valamit csinálni kell. Úgy hagyom, és összeomlik, vagy tarra vágom, és ennyi, szépen mesterségesen felújítom, lehetőség szerint ugyanazokkal a fajokkal, amelyekkel volt, amennyiben a termőhelyi viszonyok és a hidrológiai viszonyok változatlanul engedik.

(*Szentpéteri Sándornak:*) A XV. kerülettel pedig te leveleztél.

SZENTPÉTERI SÁNDOR főosztályvezető (Agrárminisztérium): Én visszatérnék a Duna-Tisza közti tölgyesek problémájára. Én nagykőrösi vagyok, ott nőttem fel, a nagykőrösi erdőben - lehet, hogy ezért lettem erdész. A Nagykőrös városi erdők, amelyek most részben állami és részben magántulajdonban vannak, a 30-as évekig 30 éves vágásfordulóval tarvágással voltak kezelve, és sarjzatták őket. Majd a későbbiekben a tulajdonviszonyok változása miatt, és mivel a jogszabályi környezet is változott, megszűnt ez a fajta erdőkezelés, erdőgazdálkodás, és ezek az erdők többszörösen sarjzattak, vízhiányos területen lévő erdők, nagyon rossz adottságúak - érdemes rákérni a WWF-nek a LIFE-projektjére, és esetleg megnézni, hogy milyen sikereket értek el, tanulságos az a siker, és, mondjuk, annak a projektnek, annak a LIFE-projektnek az eredményei, amelyek az interneten elérhetőek, ott van például az én előadásom is. És én azt gondolom, hogy nem a védettség oldja meg egy terület problémáját, hanem az a fajta kezelés - legyen az erdőkezelés vagy tájkezelés -, amelyet mi folytatunk. Hogyha tehát a Duna-Tisza közéről azért tűnik el a víz, mert a Dunának és a Tiszának és természetesen az ott lévő lakosságnak a vízfelhasználása megnövekedett, akkor csökkenni fog, és azok a tölgyesek nem érik már el azt a talajvízszintet, amit el kellene hogy érjenek. Hiszen ha megnézzük - és ezt most már teljesen ilyen szakmai tere terelem - a Kunadacs környéki és a kunpeszéri erdőt, akkor teljesen más viszonyokat találunk. Az is a Duna-Tisza közén van, viszont lápréteg között jutunk el az erdőhöz, ami azt jelenti, hogy (*Szabó Rebeka: Még van víz.*) eléggé magasán van a víz, és az erdő meg tud újulni természetesen. De a kocsányos tölgyeseket tőlünk délre és a nagy szlavón tölgyeseket a horvát erdészek tarvágással kezelik, amikor van egy nagyon jó magtermés, és egy, az 1900-as évek elején Európába behurcolt lisztharagomba ellen vegyszerrel védekeznek, mert ez a gomba nekiáll, és megeszi a tölgylevelünket, és nem tud újulni.

Én tehát azt gondolom, hogy mindenképpen erdőkezelésre van szükség, és a pusztavacsi tölgyesek sajnos ebben az állapotban vannak. Lehet, hogy hihetetlen, de nincs talajvíz. Meg kell nézni, hogy hány méterre van, vannak talajvízkút-adataink is,

tehát hogyha 5-6 meg 7 méterre van a talajvíz, akkor nehéz felújítani. Ezért próbálunk olyan erdőkezelést - és ez valóban egy eléggé drasztikus beavatkozás egy erdő életében -, hogy tarra vágjuk, utána pedig teljes talaj-előkészítéssel újítjuk meg, de el kell döntenünk, hogy meg akarjuk-e újítani, ha igen, akkor ez a módszer van; ha pedig azt mondjuk, hogy nem akarjuk megújítani, akkor magára kell hagyni, és majd lesz helyette egy bálványfás, idegenhonos erdő.

Még egy, a Gemenci-erdő. Komoly szakirodalma van, meg kell nézni, hogy az érseki időkben, mondjuk, egy századforduló idején hogy nézett ki Gemenc, hány százalék volt ott az erdővel vagy a fával borított terület, és most mennyi. Biztos meg fog lepődni a képviselő asszony, mert alig volt erdő, hiszen ők kezdték el beültetni idegenhonos fajokkal, mert úgy voltak vele, hogy kell az érseki birtokhoz egy kis bevétel, és ők a fában, az erdőben gondolkodtak. (*Szabó Rebeka közbeszól.*) Tessék?

SZABÓ REBEKA (Párbeszéd): Ezt most nem értettem pontosan, főosztályvezető úr, hogy ezt mire mondta érvként. Hogy akkor...

SZENTPÉTERI SÁNDOR főosztályvezető (Agrárminisztérium): Hát hogy a...

SZABÓ REBEKA (Párbeszéd): ... kivághatjuk, vagy hogy csak az idegenhonost vágjuk ki. Tehát hogy...

SZENTPÉTERI SÁNDOR főosztályvezető (Agrárminisztérium): Egyáltalán hogy a Gemenci-erdőben is milyen erdőkezelés folyik (*Szabó Rebeka: Igen, igen.*), ez összeegyeztethetetlen mindenféle természetvédelmi érdekekkel, csak épp a kiinduló állapot egy olyan állapot volt, ami nem egy fával borított állapot volt. Tehát nehéz ártéri ligeterdőket számonkérni egy gazdálkodón, amikor nem azt kapott az előző gazdálkodótól, hanem ültetett erdőket. Természetesen ott, ahol meg tud újulni természetes úton, magától a Gemenci-erdő, ott azt alkalmazzuk, de ahol nem, ott bizony kell egy másikatípusú módszer.

Egy biztos, amit elmondtam az előadásban, hogy a magyar erdők természetessége a gazdálkodás következtében nem csökkenhet. Ezt törvény mondja ki, és egy hatóság kéri rajtunk számon. Természetesen fajokban lehet eltérés, hiszen egy csernek meg egy tölgynek ugyanaz a természetessége, vagy egy hazai nyárnak, de egy faültetvény, nemes nyár, akár esetében az sokkal alacsonyabb természetességi állapotú. Tehát nincs visszalépés, tölgyesek helyett és őshonos fajok helyett nem lesznek akácok.

ZAMBÓ PÉTER államtitkár (Agrárminisztérium): Én csak egyet kérnék a képviselő asszonytól, hogy ne tölünk, erdészekről féltsék a magyar erdőket, ha kérhetem.

SZABÓ REBEKA (Párbeszéd): Ah! Hát...

ELNÖK: Mielőtt így...

SZABÓ REBEKA (Párbeszéd): Mindegy, jó.

ELNÖK: Azt gondolom, hogy az elnöknek is vannak bizonyos..., és bár tanárember vagyok, és hiszek abban, hogy a vita és minden, de azért annak a szakmai színvonalát próbáljuk meg inkább itt, az albizottsági ülésen belül és a szakmánál tartani. Úgyhogy ha esetleg a képviselő asszonynak van még kérdése...

SZABÓ REBEKA (Párbeszéd): Nem, nem, köszönöm.

ELNÖK: Akkor megköszönve az államtitkár úrnak, illetve a főosztályvezető úrnak, hogy eljött, és egy kicsit tanítottak bennünket - mert én azt gondolom, hogy a szakma ilyen ismerete, amit önök évtizedeken, sőt mondhatom, hogy akár generációkon keresztül átörökítenek, és ahogy az államtitkár úr mondta, én is azt gondolom, hogy az erdeinket nem az erdészekről kell féltetni úgy, ahogy a vadjainkat sem a vadászoktól, ezt meg tudom erősíteni mint vidéken élő ember -, annyival szeretném még kiegészíteni a mondanivalómat, hogy megkérem az államtitkár urat, illetve a főosztályvezető urat, hogy az állami erdészetekben dolgozó embereknek tolmácsolja azt a köszönetünket, amelyet az évtizedek, évszázadok alatt kifejtettek, azt a munkát, akik most ott vannak és dolgoznak, azoknak nagyrabecsülésünket fejezzük ki, és megköszönjük azt a munkát, amelyet nap mint nap beletesznek abba, hogy azok a célok, amelyeket mi, törvényhozók meghatározunk, teljesüljenek.

Úgyhogy kívánom azt, hogy a következő albizottsági ülésünkön is egyébként ilyen nyíltan és őszintén tudjunk beszélni akár szakmai kérdésekről is, és én azt gondolom, hogy szeretném, ha ennek az albizottsági ülésnek tényleg szakmai tartalma lenne, és szakmai tartalommal tudnánk még jobban megtölteni, ezért mindenképpen számítunk arra, hogy ha olyan kérdések merülnének fel az albizottság tagjaiban vagy a bizottság, a Fenntartható Fejlődés Bizottsága tagjaiban, amelyeket mindenképpen szeretnénk feltenni önöknek, akkor úgy, ahogy ezt a képviselőtársam, bizottsági tagtársam, Szabó Rebeka képviselő asszony mondta, mind írásban, ha pedig nagyobb grémium előtt kell, akkor pedig az albizottságban vagy a bizottságban is tegyük meg.

Még egyszer nagyon köszönöm, hogy eljöttek, tájékoztattak bennünket, és remélem, hogy lesz még folytatása, és a továbbiakban is együtt tudunk működni. Köszönöm szépen, hogy eljöttek, és velünk voltak.

Az ülés berekesztése

Az albizottsági ülést ezennel bezárom. Mindenkinek további szép napot kívánok! Köszönöm szépen.

SZABÓ REBEKA (Párbeszéd): Nagyon szépen köszönjük.

ZAMBÓ PÉTER államtitkár (Agrárminisztérium): Köszönjük.

SZENTPÉTERI SÁNDOR főosztályvezető (Agrárminisztérium): Köszönjük szépen.

(Az ülés befejezésének időpontja: 17 óra 09 perc)

Varga Gábor
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Molnár Emese